

Hiljuti viibis «Estonia» külalisenä Tallinnas lavastaja Georg Malvius Rootsist. Aega esmatuvuseks meie muusikateatri lava ja inimestega oli tal vaid kaks päeva. Ometi suutis ta Neeme Kuninga (edaspidi lavastuse assistent) toel paika panna konkreetset alguspunkti muusikali lavalettoomiseks, leppida Eldor Renteriga kokku kujunduse ja kostüümide loomise põhimõtteis.

Olen teie juures Tallinnas esimest korda, kuid tutvus temaga jääb sellegipoolest edaspidiseks. Onneks tulengi oktoobri keskel juba nädalaks, eks siis ole mahti süveneda inimestesse, arhitektuuri. Oktoobrisse jääb ka lähem tutvus «Estonia» lavastuste ja estoonlaste endiga, tuleb ju siis ära otsustada, kes millist rolli tegema hakkab.

● «Estonia» tulevane mängukava on mõnele SV lugejale veel üllatuseks...

Mina valmistan teatri kevadhoojaks ette üht ameerika menukaimat muusikali «Viuldaja katusel», mida, tõsi, armastatakse maailmas mujalgi. Seda, Solom Aleihemi kirjanduslikul alusel valminud Jerry Bocki menulugu lavastan nüüd kolmandat korda, loodetavasti küpsena inimesena kui kümme-kond aastat tagasi Soomes, Rootsist. Loo tegevustik rullub lahti 1905. aasta Ukrainas, kus parajasti torm ja murrangid inimeste teadvuses, tragika ja huumor ühes hingetõmbes.

● Kui palju on teil lavastajana kogemusi?

Kevadsuvel saab sada täis. Neist tosin ooperit, ülejäänud on lavastused draamateatris või televisioonis. Töid on kaunis palju, rütm tihe. Aastani 1991 on mul ettevõtmised

paigas, lubadused antud ja midagi vahele võtta väga raske. Pealegi on enamik kokkuleppeid väljastpoolt Rootsist.

● Kuidas jõuavad pakkumised kohale?

Vist ikka nime järgi. Selleks aga tuleb muidugi pidevalt silmapiiril olla, end oma töödega konkurentsist hoida. Pressis kajastuvad kunstilma muutused väga täpselt — igast lavastusest tuleneb mingi pluss või miinus, mis teigija edasist loomeelu kas avardab või ahendab. Olen lavastanud väga erinevates teatrites, üpris erineva kultuuritraditsiooniga maades ja enese jaoks üllatavat leidnud just kodust kaugemalt. Efekt toimib ka vastupidiselt — Monacos ja USA-s lavastades oli mul võimalusi kolleegide üllatada märksa enam kui Soomes või Saksamaal.

● Kuidas saadakse Rootsist lavastajaks?

Ikka mitutpidi õppides. Spetsiaalset lavastajate kooli ju pole ja ega sellest üksi piisakski. Ma ei arva, et ma teistest kuigivõrd erineks ja seepärast võin enda käekäiku näitena pakkuda küll.

Sündisin kolm nädalat pärast Teise maailmasõja lõppu. Lapsepõlves mängisin mõnevõrra klaverit. Spetsialist sain Stockholmis — Teatriakadeemias ja Draamakunsti

WHO IS WHO: GEORG MALVIUS

Instituudis. Lisaks uurisin ajalugu Karlstadi Ülikoolis, romaani keeli ja kunstipsühholoogiat Stockholmi Ülikoolis. Muidugi käisin ka veel mitmetel teatritel suvekursustel Inglismaal, Soomes, SLV-s. Üldse on kursuste vorm Läänes väga populaarne — nüüd olen ise õpetajana käinud 15 riigis Islandist Portugalini.

● Kas tihti rännates kodune rahakott tühjaks ei jää? Praktikas on igal lavastajal ka ikka oma koduteater. Nii olin algul ligi viis aastat pealavastaja Turu Rootsi teat-

ris, siis Örebro ja viimati Norrköpingis. Kui Turus oli teatriväge vaid 45 inimest, Örebro 100, siis Norrköpingis tuli Östgötateatern'i viie lava eest hoolitseda juba rohkem kui kolmesaja inimesega. Nii et viimane on teie «Estonia» oma suurusjärgult päris lähedane.

● Mis mulje «Estonia» teile jättis?

Hoone on kaunis. Seevastu lava ei vasta esindusoperi nõuetele küll kuidagi. Olen alati imetlenud inimesi, kes suudavad teha tööd ka raskeis tingimustes — ometi ei peaks see olema omaette masohhistlik mõnu. Seepärast loodan, et estoonlased oma kitsastest oludest siiski üsna pea välja rabelevad. Täheandaks see ju ka (lavaruumilt ja koosseisult) adekvaatsete välisvahetuste võimalikkust, soodustaks üldse kultuurielu elavnemist.

● Kas olete ennegi trehvanud eestlasi?

Kummalisel kombel mitte. Kuigi neid Rootsist vist polegi nii vähe. Tunnen (ja hindan) vaid Eri Klasi, kellega koos võime Rootsi Kuninglikus Ooperis lavale G. Verdi «Rigoletto». Muidugi tean ka Neeme Järvit, tööalast kontakti pole meil paraku olnud...

● On ehk rootsi kunstiinimestel mingeid poliitilist

ühtseid platvorme, liikumisi?

See aeg on möödas; uut võimalikku grupeerumist lähitulevik ei tööta. Kui võtta konkreetsemaks mõõdupuuk teater, siis kuuekümnendate lõpul haripunkti tõusnud poliitiline angažeeritus on tänaseks nostalgiline möödanik. Pealegi tundub tänane kunst niivõrd huvitava ja keerulise kooslusena, et vaba isiksus end naljalt piirata ei lase. Iga sugune lihtsustamine, taandamine mustaks-valgeks, halvaks-heaks pöördub pigem enese vastu. Programmiline propaganda vaevalt et inimesi huvitab — valikuvabadust ja oma mõtlemisvõimet hindavad ju kõik.

● Mida arvavad noored?

Uus generatsioon elab väga kiiret elu, nende sümpaatiad vahetuvad kärmelt — mood dikteerib muusikat, kirjandust, kino, riietust. Elatakse siin ja praegu, eriti huvitumata, mis oli eile või mis saab homsest.

● Milline on teie täna ja homme?

Praegu olen Stockholmi südalinnas asuva vana (kuid tehniliselt imehästi varustatud) teatri Mosebacke kunstiline juht. Meil on kolm saali (500, 150 ja 100 kohaga), omi näitlejaid aga mitte. Minu kohuseks ongi leida neile lavadele Rootsist valmis etendusid. Rohkest ülejäänud ajast teengi free-lance töid. Veebruaril algupooleks olen Tallinnas, et 25. märtsil viiuldaja «Estonias» katusele saaks minna.

Küsitlenud PEETER TOOMA